

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského Parlamentu a Rady o sladění povinností podávání zpráv v oblasti politiky životního prostředí a o změně směrnic 86/278/EHS, 2002/49/ES, 2004/35/ES, 2007/2/ES, 2009/147/ES a 2010/63/EU, nařízení (ES) č. 166/2006 a (EU) č. 995/2010 a nařízení Rady (ES) č. 338/97 a (ES) č. 2173/2005

[COM(2018) 381 final – 2018/0205 (COD)]

(2019/C 110/19)

Zpravodaj: **Vladimír NOVOTNÝ (CZ-I)**

Konzultace	Evropský parlament, 11. 6. 2018 Rada, 22. 6. 2018
Právní základ	Článek 114, čl. 192 odst. 1, a články 207 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Rozhodnutí předsednictva	17. 4. 2018 (v očekávání žádosti o vypracování stanoviska)
Odpovědná specializovaná sekce	Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí
Přijato ve specializované sekci	5. 10. 2018
Přijato na plenárním zasedání	12. 12. 2018
Plenární zasedání č.	359
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	208/1/2

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá návrh Evropské komise na sladění povinností podávání zpráv v oblasti politiky životního prostředí a očekává od tohoto návrhu zvýšení transparentnosti zpráv a jejich přípravy, poskytnutí empirické základny pro hodnocení účinnosti politik životního prostředí, zjednodušení postupů a snížení administrativní zátěže jak pro členské státy, tak pro Komisi.

1.2. EHSV plně podporuje nový přístup Evropské komise k podávání environmentálních zpráv, který se opírá o zásadní modernizaci postupů sběru dat, podávání zpráv a následného hodnocení životního prostředí s využitím systémů INSPIRE, COPERNICUS, přenosu dat v reálném čase a jejich počítačového zpracování. Dle názoru EHSV naplňuje předložený návrh Komise principy přístupu „zlepšování právní úpravy“ (Better Regulation) a programu REFIT.

1.3. EHSV doporučuje, aby centrální databáze Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) umožnily provázat data a informace o životním prostředí s daty geografického, hospodářského a sociálního rozměru a komplexně je interpretovat.

1.4. EHSV opakovaně zdůrazňuje nezbytnost zapojení organizací občanské společnosti do přípravy a projednávání zpráv o životním prostředí v členských státech.

1.5. EHSV zastává názor, že přizpůsobení se změnám specifických požadavků na podávání zpráv o životním prostředí je při zachování vysoké kvality environmentálních dat a zpráv efektivnější, než by byl striktně unifikovaný přístup „one size fits all“.

1.6. EHSV je přesvědčen, že modernizace podávání zpráv o životním prostředí a následné zpracování a hodnocení dat o životním prostředí významně přispějí k naplnění cílů Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhuská úmluva).

1.7. EHSV vyzývá vlády členských států EU, jejich úřady a agentury, Evropskou komisi a Evropskou agenturu pro životní prostředí, aby zvýšily úsilí o zlepšování dostupnosti, srozumitelnosti a vypovídacích schopností zpráv a informací o životním prostředí pro široké spektrum občanské společnosti a jejích organizací v těchto otázkách.

1.8. EHSV doporučuje pravidelné hodnocení a přezkum *acquis* v oblasti získávání dat, informací a podávání zpráv o životním prostředí i v budoucnosti, zkracování doby mezi získáním dat, jejich zpracováním a zveřejněním a zvýšení jejich dostupnosti, transparentnosti a srozumitelnosti.

1.9. EHSV vyzývá organizace zabývající se ochranou životního prostředí k aktivnější podpoře povědomí veřejnosti o situaci v oblasti životního prostředí ve svých zemích nebo regionech. EHSV naléhá na Komisi, aby k těmto aktivitám vybízela a financovala je.

2. Dokument Komise

2.1. V roce 2017 zveřejnila Komise komplexní hodnocení kontroly účelnosti zaměřené na podávání environmentálních zpráv. Hodnocení zahrnovalo 181 povinností týkajících se podávání zpráv, které jsou zakotveny v 58 právních předpisech EU v oblasti životního prostředí.

2.2. Byla provedena průřezová a komplexní analýza povinností týkajících se podávání zpráv⁽¹⁾ zaměřená na zvýšení transparentnosti, poskytnutí empirické základy pro budoucí hodnocení a zjednodušení a snížení administrativní zátěže pro členské státy a Komisi.

2.3. Individuální hodnocení relevantních právních předpisů odhalila rezervy ve zlepšování podávání zpráv stanovených v těchto právních předpisech:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES⁽²⁾ o hluku ve venkovním prostředí⁽³⁾,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES⁽⁴⁾ o odpovědnosti za životní prostředí⁽⁵⁾,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/2/ES⁽⁶⁾ – směrnice INSPIRE (infrastruktura pro prostorové informace)⁽⁷⁾,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES⁽⁸⁾ o ochraně ptáků a směrnice Rady 92/43/EHS⁽⁹⁾ o ochraně přírodních stanovišť⁽¹⁰⁾,
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/63/EU⁽¹¹⁾ o zkouškách na zvířatech⁽¹²⁾,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006⁽¹³⁾ o evropském registru úniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR)⁽¹⁴⁾,
- směrnice Rady 86/278/EHS⁽¹⁵⁾ o kalech z čistíren odpadních vod,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010⁽¹⁶⁾ o těžbě dřeva,

⁽¹⁾ SWD(2017) 230.

⁽²⁾ Úř. věst. L 189, 18.7.2002, s. 12.

⁽³⁾ SWD(2016) 454.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 108, 25.4.2007, s. 1.

⁽⁵⁾ SWD(2016) 121.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 108, 25.4.2007, s. 1.

⁽⁷⁾ COM(2016) 478 a SWD(2016) 273.

⁽⁸⁾ Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7.

⁽⁹⁾ Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7.

⁽¹⁰⁾ SWD(2016) 472 final.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. L 276, 20.10.2010, s. 33.

⁽¹²⁾ COM(2017) 631 a SWD(2017) 353.

⁽¹³⁾ Úř. věst. L 33, 4.2.2006, s. 1.

⁽¹⁴⁾ SWD(2017) 711.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. L 181, 4.7.1986, s. 6.

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. L 295, 12.11.2010, s. 23.

- nařízení Rady (ES) č. 338/97⁽¹⁷⁾ (CITES),
- nařízení Rady (ES) č. 2173/2005⁽¹⁸⁾ o prosazování práva, správa a obchod v oblasti lesnictví (FLEGT).

Současně probíhá proces sladění týkající se aktuálních návrhů Evropské komise k pitné vodě, persistentním organickým látkám, opětovnému využívání odpadních vod a k jednorázovému použití plastových výrobků, které byly předloženy v roce 2018.

2.4. Na základě tohoto hodnocení byl vypracován návrh na sladění jednotlivých právních předpisů, které se environmentálních zpráv týkají, a podrobný plán provádění navrhovaných změn.

2.5. Cílem návrhu je při respektování zásad nezbytnosti, subsidiarity a proporcionality optimalizovat již existující povinnosti týkající se sledování provádění, podávání zpráv a transparentnosti, stanovené v právních předpisech EU. Návrh dále sleduje sladění požadavků relevantních právních předpisů a zlepšení empirické základny pro provádění politiky EU.

2.6. Návrh zahrnuje kroky, které vedou ke zlepšení transparentnosti a subsidiarity (v osmi právních aktech), zjednodušení nebo vyloučení povinností týkajících se podávání zpráv (v sedmi právních aktech), sladění termínů pro podávání zpráv (ve třech právních aktech), zjednodušení přehledů pro celou EU a objasnění úlohy orgánů EU (v osmi právních aktech) a přípravě na budoucí hodnocení (v pěti právních aktech).

2.7. Návrh přispívá k tomu, aby měla veřejnost přístup k jasným informacím o životním prostředí na vnitrostátní úrovni. Pomůže tak veřejnosti získat přehled o tom, co se v oblasti životního prostředí děje v celé Evropě, a vnitrostátním orgánům veřejné moci pomůže při řešení přeshraničních záležitostí. Návrh má také snížit zátěž pro členské státy, posílit subsidiaritu a přiblížit informace o provádění občanům.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV vítá návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady o sladění povinností podávání zpráv v oblasti životního prostředí⁽¹⁹⁾ jako základní krok k celkové modernizaci postupů přípravy a podávání environmentálních zpráv. EHSV podporuje zapojení systémů INSPIRE a COPRNICUS, prostředků elektronického zpracování dat, přenosu dat v reálném čase a komunikace směrem od formálních písemných zpráv k budování dynamických centrálních databází na úrovni Evropské komise a Evropské agentury pro životní prostředí. EHSV dále v souladu s názorem Komise a textem návrhu nařízení konstatuje, že se jedná vysloveně o změny procesního charakteru, a nikoliv o změny vlastního předmětu jednotlivých právních dokumentů týkajících se výběru environmentálních ukazatelů, výčtu regulovaných látek a jejich limitů.

3.2. Zjednodušení a sladění postupů přípravy a podávání environmentálních zpráv povede dle názoru EHSV k vyšší efektivnosti a transparentnosti těchto zpráv. EHSV očekává, že návrh povede k nižší zátěži a nižším nákladům spojeným s povinnostmi podávání zpráv stanovenými v právních předpisech EU v oblasti životního prostředí a k významnému zkrácení doby od získání dat k jejich zveřejnění.

3.3. EHSV považuje za nezbytné zvýšit nejen dostupnost, ale i srozumitelnost zpráv a informací o životním prostředí pro široké vrstvy občanské společnosti. EHSV opakovaně připomíná nezastupitelnou úlohu občanské společnosti nejen jako uživatele informací o životním prostředí, ale také jako aktivního účastníka sběru, přípravy a projednávání těchto informací a zpráv. V této souvislosti EHSV zdůrazňuje význam procesů posuzování vlivů na životní prostředí a účasti občanské společnosti při jeho projednávání.

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. L 61, 3.3.1997, s. 1.

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. L 347, 30.12.2005, s. 1.

⁽¹⁹⁾ COM(2018) 381 final – 2018/0205 (COD).

3.4. Návrh na revizi řady stávajících právních předpisů spadá do Programu Komise pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT⁽²⁰⁾). EHSV v této souvislosti přijal stanovisko Program REFIT⁽²¹⁾, ve kterém a vyslovil znepokojení s ohledem na zjištěné nedostatky v posuzování environmentálních dopadů a zdůraznil požadavek integrovaného a vyváženého posouzení sociálního, hospodářského a environmentálního rozměru.

3.5. EHSV ve svém stanovisku Přezkum provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí⁽²²⁾ poukázal na důležitost zapojení občanské společnosti do rozhodování a přezkumu, což je aktuální i v případě přezkumu právních předpisů upravujících podávání zpráv o životním prostředí.

3.6. Návrh Evropské komise obsahuje křížové odkazy na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES⁽²³⁾ o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a směrnicí 2007/2/ES o prostorových informacích a zaručuje jednotnost s požadavky těchto směrnic. EHSV přijal stanovisko Přístup k právní ochraně na vnitrostátní úrovni v souvislosti s opatřeními provádějícími právní předpisy EU v oblasti životního prostředí⁽²⁴⁾, ve kterém zdůraznil význam Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a o přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Aarhuská úmluva).

3.7. EHSV upozorňuje na skutečnost, že zatímco se návrh Evropské komise týká pouze podávání zpráv o životním prostředí na základě požadavků právních předpisů EU, významná část zpráv o životním prostředí je podávána na dobrovolné bázi na úrovni podnikatelských subjektů, oborových svazů, měst, obcí a dalších organizací a organizací občanské společnosti.

3.7.1. Příkladem takových dobrovolných aktivit zahrnujících zprávy o životním prostředí jsou kupříkladu zprávy GRI (Global reporting initiative) podávané na úrovni jednotlivých korporací, zprávy oborových sdružení, jako v případě chemického průmyslu iniciativa Responsible Care (Evropské rady chemického průmyslu – Cefic), zprávy týkající se sociální odpovědnosti podniků, které často zahrnují též environmentální část, a další.

3.7.2. Hodnocení dopadů na životní prostředí a související informace jsou dále poskytovány veřejnosti v rámci systémů environmentálního řízení organizací EMS a EMAS.

3.7.3. V uvedených aktivitách se dlouhodobě osvědčila aktivní role organizací občanské společnosti při projednávání zpráv, která vede k posilování důvěry občanské společnosti na straně jedné a podnikatelského sektoru na straně druhé. Na místní i mezinárodní úrovni se v oblasti informací o životním prostředí uplatňují též postupy posuzování vlivů na životní prostředí.

4. Konkrétní připomínky

4.1. Zlepšení transparentnosti a subsidiarity

EHSV je přesvědčen, že návrh Evropské komise přináší další zlepšení transparentnosti a umožnění přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí uživatelsky přívětivějším způsobem při zachování subsidiarity.

4.2. Zjednodušení nebo vyloučení povinností týkajících se podávání zpráv

Podle názoru EHSV by ke snížení administrativní zátěže bylo účelné zjednodušení či vhodná náhrada procesu podávání textových informací a zaměření se na lepší přístup veřejnosti k informacím. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby zahájila zpracování několika hlavních syntetických ukazatelů hodnocení stavu životního prostředí, které by byly jasné pro širokou škálu členů společnosti všech zemí EU. Pomohlo by to snadněji získat stanovisko k ochraně životního prostředí ve své zemi nebo regionu a aktivovalo by iniciativy směřující k hledání pozitivních změn.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_en

⁽²¹⁾ Stanovisko EHSV Program REFIT (Úř. věst. C 230, 14.7.2015, s. 66).

⁽²²⁾ Stanovisko EHSV Přezkum provádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí (Úř. věst. C 345, 13.10.2017, s. 114).

⁽²³⁾ Úř. věst. L 41, 14.2.2003, s. 26.

⁽²⁴⁾ Stanovisko EHSV Přístup k právní ochraně na vnitrostátní úrovni v souvislosti s opatřeními provádějícími právní předpisy EU v oblasti životního prostředí (Úř. věst. C 129, 11.4.2018, s. 65).

4.3. Sladění termínů pro podávání zpráv

EHSV podporuje zefektivnění lhůt pro předkládání hlukových map a akčních plánů dle směrnice 2002/49/ES⁽²⁵⁾ a vytvoření dostatečného časového prostoru pro veřejné konzultace a posílení účasti občanské společnosti na přezkumu nebo revizi akčních plánů. EHSV podporuje obdobné úpravy i u dalších předpisů za podmínky, že nedojde ke snížení kvality a dostupnosti environmentálních dat a zpráv.

4.4. Zjednodušení přehledů pro celou EU a objasnění úlohy orgánů EU

Dle názoru EHSV je nezbytné objasnit a upřesnit úlohu Komise a Evropské agentury pro životní prostředí v příslušných procesech podávání zpráv.

4.5. Příprava na budoucí hodnocení

EHSV oceňuje, že hodnocení provedené Evropskou komisí odhalilo řadu duplicit, neprovázaností a zbytečných požadavků jak ve struktuře dat a zpráv, tak v požadavcích na jejich frekvenci, a další rezervy týkající se jejich efektivnosti. EHSV je přesvědčen, že další rezervy lze nalézt i v budoucnosti. Proto doporučuje pravidelné hodnocení fungování *acquis* v této oblasti. Komise by měla provádět hodnocení a požadovat, aby členské státy poskytly informace, které jsou pro tato hodnocení zapotřebí. V této souvislosti přijal EHSV stanovisko SC/045 Právní předpisy, jež ob stojí i v budoucnu⁽²⁶⁾, kde formuloval doporučení pro další postup v souvislosti s budoucími právními předpisy.

4.6. Data v souvislostech

EHSV doporučuje, aby byly centrální databáze Evropské agentury pro životní prostředí budovány tak, aby byly data a informace o životním prostředí provázány s daty geografického, hospodářského a sociálního rozměru, a umožnily tak jejich komplexní a věcně správnou interpretaci. EHSV vítá kroky Evropské komise k zavedení lepších předpisů, které by snížily administrativní zátěž v souvislosti s revizí ohlašovací povinnosti dle nařízení (ES) č. 166/2006 (nařízení o evropském registru úniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR)) týkající se povinností, které mají omezený význam. Současně EHSV poukazuje na nezbytnost dodržování zásady důvěrnosti některých informací obchodního tajemství, která by však neměla bránit transparentnosti a dostupnosti zpráv a údajů o životním prostředí.

4.7. Některé dílčí změny

EHSV se domnívá, že by navrhované změny měly být v budoucnosti uzpůsobeny specifikům dílčích právních předpisů zavádějících povinnosti v oblasti podávání zpráv o životním prostředí, nikoli se řídit unifikovaným přístupem „one size fits all“. EHSV také podporuje sladění lhůt pro podávání zpráv mezi směrnicí 2009/147/ES (směrnice o ptácích) a směrnicí 92/43/EHS (směrnice o ochraně přírodních stanovišť).

4.8. Vybízení veřejnosti k činnosti v oblasti životního prostředí

EHSV vyzývá organizace zabývající se ochranou životního prostředí k aktivnější podpoře povědomí veřejnosti o situaci v oblasti životního prostředí ve svých zemích nebo regionech. EHSV naléhá na Komisi, aby k těmto aktivitám vybízela a financovala je.

V Bruselu dne 12. prosince 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER

⁽²⁵⁾ Směrnice 2007/2/ES.

⁽²⁶⁾ Stanovisko EHSV Právní předpisy, jež ob stojí i v budoucnu (Úř. věst. C 487, 28.12.2016, s. 51).